

Remissvar
Fi2022/02452

Finansdepartementet

E-post:
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.bas@regeringskansliet.se

2022-12-14

Ang. Remiss av Bättre konsekvensutredningar (DS 2022:2)

Tillväxtanalys (TA) ska analysera, utvärdera och redovisa effekter av statens insatser för hållbar nationell och regional tillväxt och näringslivsutveckling. Myndigheten ska ta fram beslutsunderlag och rekommendationer för utveckling, omprövning och effektivisering av statliga åtgärder samt, om det är relevant, peka på viktigare målkonflikter. Remissvaret är framtaget utifrån dessa utgångspunkter.

Sammanfattning

TA instämmer med förslaget övergripande syfte att skapa bättre konsekvensutredningar. TA instämmer i förslagen att reglerna samlas i egen förordning, att reglerna blir enklare och enhetligare, att reglerna gäller för hela statsförvaltningen (undantaget RK), att utredningarna blir proportionerligare i relation till förslagets omfattning och effekter, och att utredningarna påbörjas tidigare och som en integrerad del i processen att ta fram beslut och förslag.

TA har inga invändningar mot att ESV tar över det huvudsakliga ansvaret från Tillväxtverket gällande metodutveckling, vägledning och utbildning i arbetet med konsekvensutredningar.

TA föreslår att lagtexten blir tydligare när "analysen" i 8 § ska appliceras. TA finner att det i nuläget är oklart om den gäller på "olika alternativ" enligt 7 § p.3 eller "på det eller de alternativ som bedöms lämpligast" enligt 7 § p.4. Denna oklarhet sträcker sig följaktligen även till om analysen ska påbörjas tidigt i beslutsprocessen eller på det färdiga förslaget/beslutet. TA förespråkar att analysen påbörjas tidigt i processen och genomförs på olika alternativ.

I indikatorerna i 8 § p.2 lyfts nu särskilt "företags kostnader och konkurrenskraft". I samband med detta bör det övervägas om den skrivning som finns på s. 65 i

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Östersund
Postadress
Studentplan 3 831 40 Östersund
Besöksadress
Studentplan 3, Östersund

Stockholm
Postadress
Studentplan 3 831 40 Östersund
Besöksadress
Torsgatan 11, plan 4

Kontakt
010-447 44 00
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164

förordningen "[r]egler bör exempelvis vara utformade så att de bidrar till att främja svenska företagens tillväxt och konkurrenskraft samt deras innovations- och omställningsförmåga", bör lyftas fram tydligare i förordningen. Dessa intressen riskerar annars att hamna i skymundan om konsekvensutredningar har ett alltför snävt fokus på administrativa kostnader.

TA föreslår vidare att tillgången till relevant data bör utgöra ett större fokus i förordningen. Detta givet vikten av data som förutsättning för ett faktabaserat konsekvensutredningsunderlag.

Förtydligande kring när analysen i 8 § ska appliceras

TA anser att det råder otydlighet kring vilka förslag eller beslut "analysen" enligt 8 § ska appliceras på. Enligt 8 § första stycket ska analysen appliceras på "det förslag som lämnas eller det beslut som avses att fattas". TA tolkar detta som att analysen inte ska appliceras på de "olika alternativ för att uppnå förändringen och de fördelar respektive nackdelar som finns med dessa" enligt 7 § p.3, utan istället senare i processen på "det eller de alternativ som bedöms om lämpligast och av vilka skäl" enligt 7 § p.4.

Det vill säga, det är otydligt om en analys enligt 8 § ska utföras på "lämpligaste" förslagen/besluten senare i processen eller om förslagen/besluten ska följa av utfallet av analysen på "olika alternativ" tidigare i processen.

TA förespråkar att utredningarnas beslut/förslag bör baseras på en analys av "olika alternativ" så tidigt och integrerat som möjligt i förslags- och beslutsprocesserna, då handlingsutrymmet är som störst. Detta borde generera bättre och mer ändamålsenliga konsekvensutredningar.

Förslag på justering gällande 8 §

1. en beskrivning och beräkning av förslagets eller beslutets kostnader och intäkter för staten, kommuner, regioner, företag och andra enskilda, samt en beskrivning och om möjligt en beräkning av andra relevanta konsekvenser,
2. en särskild beskrivning och beräkning av förslagets eller beslutets effekter av betydelse för företags kostnader och konkurrenskraft, för minskade eller ökade utsläpp eller upptag av växthusgaser i Sverige respektive i utlandet och för jämställdheten mellan kvinnor och män,

Enligt 8 § p.1 ska en beskrivning och beräkning av kostnader för företag utföras. Enligt 8 § p.2 ska en *särskild* beskrivning och beräkning av *effekten* av företags kostnader utföras. TA menar att det kan övervägas om perspektivet kan breddas till att gälla *näringslivets* konkurrenskraft, som är en bättre indikator för välfärdsförbättring ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

TA anser att näringslivets *innovations- och omställningsförmåga* utgör viktiga indikatorer för utredare att överväga och reflektera kring vid utformning av förslag och beslut. Även om de är mer abstrakta och svåranalyserade än beräkning av kostnader, så tror TA att de utgör viktiga indikatorer att reflektera kring under förslags- eller beslutsprocesserna. Detta i relation till de kontinuerliga strukturomvandlingarna som pågår i ekonomin och samhället.

I sammanhanget är det även viktigt att poängtera att just kring 8 § p.2 lämnas dessutom en ventil om en analys inte är möjlig under 8 § sista stycket: "Om effekter enligt första stycket 2 [punkten] inte kan beräknas ska detta motiveras". Så om de föreslagna indikatorerna under p.2 är inte kan beräknas så uppfattar TA att det inte är ett krav.

På sida 65 i förordningen står det att "[r]egler bör exempelvis vara utformade så att de bidrar till att främja svenska företagens tillväxt och konkurrenskraft samt deras innovations- och omställningsförmåga", och att "dessa intressen riskerar att hamna i skymundan om konsekvensutredningar har ett alltför snävt fokus på administrativa kostnader". Det framgår även att EU-kommissionens konsekvensutredningar (regulatory impact assessments) innefattar bedömningar på innovations- och omställningsförmåga.

Detta ligger även i linje med regeringens skrivelse *En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga* (Skr 2021/22:3), där några av målen med förenklingspolitiken är att reglerna ska främja tillväxt, konkurrenskraft samt innovations- och omställningsförmåga. Samt att dessa mål ska "utgöra en utgångspunkt då regeringen lämnar lagförslag till riksdagen, då regeringen själv beslutar om förordningar och i regeringens styrning av myndigheterna" (s.13, Skr 2021/22:3).

TA anser att det är glädjande att regeringen överväger, i ljuset av EU:s utredningar och för att följa upp målen i förenklingspolitiken, "hur formerna för konsekvensutredningarna kan vidareutvecklas för att beakta innovations- och omställningsförmåga" (s.24f).

TA anser sammantaget att det kan övervägas om *näringslivets konkurrenskraft, innovations- och omställningsförmåga* bör ges större hänsyn i lagtexten, under förslagsvis 8 § p.2.

Tillgång till data bör ges större fokus

TA anser att tillgång till data, och förmågan att kunna analysera data, är en nyckelfaktor för att skapa bättre konsekvensutredningar. TA anser att ett större fokus i förordningen på data som resurs och metodutveckling kring hantering av data, primärt för analysen i 8 §, vore förtjänstfullt. På samma sätt förutsätter en bra utvärdering enligt 8 § p.5 god tillgång till, och verktyg att hantera, data.

En ändamålsenlig och proportionerlig regelgivning bygger i bästa fall på fakta- och evidensbaserade konsekvensutredningar. Analysen i 8 § baseras i sin tur på de bedömningar och beräkningar som förordningen anser "bör utgå från empiriskt underlag och vara så realistiska och välgrundade som möjligt" (s.86).

Gällande 8 § p.2 om förslags eller besluts effekter på företag, växthusgaser och jämställdhet förväntas det att beslutens "konsekvenser som utgångspunkt är kvantifierbara och att det därför är möjligt att redovisa en beräkning av dem. Det kan emellertid inte uteslutas att konsekvenserna i vissa fall inte går att beräkna. Om så är fallet bör det ställas krav på att detta ska motiveras [enligt 8 § sista stycket]" (s.92). TA menar att adekvat tillgång till ändamålsenliga data, och förmåga att hantera och analysera data, reducerar antalet tillfällen effekterna "inte kan beräknas" enligt 8 § sista stycket.

Efter en granskning av regelrådets yttranden konstateras i förenklingspolitikskrivningen (Skr 2021/22:3) att det "relativt ofta" tas beslut om regelgivning "som inte föregåtts av en

tillräcklig utredning av reglernas konsekvenser för företagen” (s.28). Det har med andra ord varit svårt att uppnå tidigare förordnings krav på effektanalys.

Övrigt

- Regeringskansliet, en förvaltningsmyndighet under regeringen, och så kallade bokstavsutredare, undantas regleringen då deras förslag till beslut klassificeras som interna beredningsprocesser.
 - Tillväxtanalys ställer sig bakom och uppmuntrar det ”framtida övervägandet” om att ”vissa delar” av konsekvensförordningen eventuellt ska komma att tillämpas även på Regeringskansliets interna beredningsarbete.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektören. Ärendet har föredragits av analytiker Petter Svärd. I ärendets handläggning har även avdelningschef Marie Gartell deltagit.

Sverker Härd
Generaldirektör

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Östersund

Postadress: Studentplan 3, 831 40 Östersund

Besöksadress: Studentplan 3, Östersund

Stockholm

Postadress: Studentplan 3, 831 40 Östersund

Besöksadress: Torsgatan 11, plan 4, Stockholm

Telefon: 010-447 44 00

E-post: info@tillvaxtanalys.se

Webb: www.tillvaxtanalys.se

Organisationsnummer: 202100-6164